

โอราทหลวงพ่อ สิ่งที่เป็นเกาะเป็นที่พึ่งของตน

ภิกษุสามเณรทั้งหลายเราเป็นพระภิกษุสามเณร เราต้องรู้จักตัวของเรา ถ้าเราไม่รู้จักตัวดีเป็นอันใช้ไม่ได้ เลอะเทอะเหลวไหลไปหมด เราจะหาที่พึ่งไม่ได้ เราจะหวังพึ่งคนอื่นเขานั้นย่อมไม่ได้ ต้องพยายามช่วยตัวของตัวเอง ต้องทำตัวให้เป็นเกาะที่เรียกว่า **อดตทิปา** การทำตนให้เป็นที่พึ่งแห่งตน จึงจะใช้ชื่อว่า เป็นคนรู้จักตัว

การรู้จักตัวนี้ สมเด็จพระบรมศาสดาทรงสงเคราะห์พวกเราทั้งหลาย ซึ่งไม่รู้จักตนว่าเป็นเกาะและเป็นที่พึ่งเป็นเกาะของตน ให้รู้จักว่าเป็นที่พึ่งเป็นเกาะของตน พระองค์จึงได้ทรงชี้แจงแสดงธรรมว่าด้วยที่พึ่งของตน ที่พึ่งนี้แหละไม่ใช่ของพอดิพอร้าย นอกจากพระบรมศาสดาสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วรู้ไม่ได้ พระองค์เท่านั้นทรงรู้ได้ในสิ่งที่เป็นที่พึ่ง สิ่งที่เป็นเกาะของตน พระบรมทศพลนั้นเมื่อตรัสปฐมเทศนา ธรรมจักกัปปวัตตนสูตร โปรดภิกษุปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ สำเร็จแล้ว ทรงตรัสเทศนาอนัตตลักษณะสูตร โปรดพระยส ๕๕ สำเร็จแล้ว ดำเนินไปยังเหล่าชฎิล ๑,๐๐๓ รูป ในระหว่างทางนั้น ไปพบพวกราชกุมารเล่นซ่อนหาปิดตากันในป่าไร่ฝ้าย ราชกุมารเหล่านั้นมีมเหสีด้วยกันทั้งนั้น แต่ราชกุมารองค์หนึ่งมเหสีองค์นั้น เป็นมเหสีกำมะลอ จ้างเข้าไป ไม่ใช่ของตนโดยตรง จ้างหญิงแพศยาไป ครั้นไปถึงป่าไร่ฝ้าย เล่นซ่อนหากันเป็นที่สนุกสนานนัก แก่เครื่องประดับแล้วห่อเรียบร้อยส่งให้มเหสีถือไว้ทุกๆ องค์ถ้วนหน้ากัน

พระราชกุมารที่มีมเหสีกำมะลอก็ให้ถือดูเฉยๆกัน มเหสีกำมะลอของพระราชกุมารผู้นั้นเป็นหญิงนครโสเภณี พอเห็นของมีค่าเช่นนั้น ก็ว่าของเหล่านี้เลี้ยงตัวเองได้ชาติหนึ่ง เราไม่ต้องเดือดร้อน เลี้ยงตัวเองได้ทั้งชาติ เมื่อนางเห็นเช่นนั้น ก็ออกอุบายสัญญาวิปลาสแปรผันไป หาวิธีหลบลีกซ่อนเร้นตัว สมความปรารถนาแล้ว ก็พาเครื่องประดับหนีไป ไปทางไหนไม่มีใครรู้เรื่อง เมื่อพระราชกุมารเล่นซ่อนหาปิดตากันอย่างสนุกสนาน หมดเวลาจะเล่นกันแล้วก็กลับมาขอห่อเครื่องประดับที่พระมเหสีของตนๆ ประดับตกแต่งอวัยวะร่างกายไปตามหน้าที่ ฝ่ายพระราชกุมารที่มีพระมเหสีเป็นหญิงกำมะลอเป็นหญิงแพศยานั้น ไม่พบตัวหญิงแพศยาที่จ้างไปเป็นมเหสีนั้น พาเอาห่อเครื่องประดับหนีไปแล้ว ช่วยกันค้นหาสักเท่าใดก็ไม่พบ ค้นไปค้นมาเจอพระบรมศาสดาประทับอยู่ ณ รุกขมูลโคณฑันไม้ ราชกุมารเหล่านั้นก็ได้ทูลถามพระจอมไตรว่า “ดูก่อนท่านบุรุษผู้เจริญ ท่านเห็นหญิงถือห่อผ้าเดินไปทางนี้บ้างไหม?” พระพุทธ

องค์ทรงรับสั่งว่า “แน่! ราชกุมารทั้งหลาย ท่านจะหาหญิงถือหอผ้านั้นดีหรือจะหาตัวดี” ราชกุมารก็ทูลรับว่า “หาตัวดีพระเจ้าค่ะ”

“เออ! ถ้าหาตัวก็ดีแล้ว นั่งลงซี เราจะบอกตัวให้” พระองค์ก็ทรงรับสั่งให้ราชกุมาร ๓๐ นั้นนั่ง และให้มเหสีอีก ๒๙ นั่งลงด้วยพร้อมกัน พระองค์ก็แสดงถึงตัว ก็ตรงกันกับ **อตุตทิปา อตุตสรณา อนัญญสรณา ธมฺมทิปา อนัญญสรณา** เมื่อท่านเข้าใจดังนี้ ขอเชิญท่านทั้งหลายจงเงี่ยโสตสดับรองรับรสพระธรรมเทศนา สิ่งที่เป็นเกาะเป็นที่พึ่งของตัวสืบต่อไป แปลตามวาระพระบาลีว่า **อตุตทิปา** มีตนเป็นเกาะ **อตุตสรณา** มีตนเป็นที่พึ่ง **อนัญญสรณา** สิ่งอื่นไม่ใช่ นี่พึงรู้ใจความตามวาระพระบาลีให้แจ่มชัดเสียให้แน่ว่า ตนนี้แหละเป็นเกาะเป็นที่พึ่งตอนหนึ่ง ตอนที่ ๒ รองลงไป **ธมฺมทิปา** มีธรรมเป็นเกาะ **ธมฺมสรณา** มีธรรมเป็นที่พึ่ง **อนัญญสรณา** สิ่งอื่นไม่ใช่ ธรรมนั้นแหละเป็นเกาะเป็นที่พึ่ง

ที่จะฟังโอวาทเรื่องนี้ออก เราต้องรู้จักตน ต้องรู้จักกรรมเสียก่อน คำว่า ตน นั้นหมายถึงอะไร? ตนนั้นหมายหลายชั้น กายมนุษย์เหล่านี้ก็เรียกว่าตน กายมนุษย์ละเอียดก็เรียกว่าตน กายทั้ง ๑๘ กายซึ่งเหนือๆ ขึ้นไป โดยลำดับ จนถึงกายพระอรหันต์ละเอียด ก็เรียกว่ากายทั้งนั้น กายมนุษย์จนถึงกายอรุปรพหละเอียด รวม ๘ กาย เป็นตนในภพนี้ ตนในภพนี้ที่กล่าว เป็นตนโดยสมบัติไม่จีรังอะไร เป็นตนสมมติขึ้นครั้งหนึ่งคราวหนึ่ง ตั้งแต่กายธรรมจนถึงกายพระอรหันต์ละเอียด รวม ๑๐ กาย ก็เป็นตน เป็นตนนอกภพ เป็นตนโดยวิมุตติ ไม่ใช่ตนโดยสมมติ ทั้ง ๑๘ กายล้วนแต่เป็นตนทั้งนั้น นี่ให้รู้จักตนเสียดังนี้ก่อน ตนนี้แหละเป็นเกาะ ตนนี้แหละเป็นที่พึ่ง แล้วจะแสดงเรื่องกรรมให้รู้จักกรรมเสียอีกอย่างหนึ่ง คำที่เรียกว่ากรรมนะอะไร? อยู่ที่ไหน? ต้องรู้จักเสีย ถ้าไม่รู้จักก็เลอะเทอะเป็นป่าป้อนหลาน ไม่รู้จักกรรมละก็ ฟังกรรมไปสัปดาห์ใดๆ ก็ไม่รู้เรื่องจริงของกรรม เพราะไม่รู้จักกรรม จะรู้เรื่องจริงอย่างไร เราต้องรู้จักกรรมเสียก่อน

คำว่า กรรม นะอะไร ธรรมเป็นเครื่องทำตนนั้นให้เป็นอยู่ ตนนั้นไม่มีกรรมเลย ก็เป็นอยู่ไม่ได้ กายทุกกายตั้งแต่กายมนุษย์จนถึงกายพระอรหันต์ละเอียดทั้ง ๑๘ กาย ล้วนแต่มีกรรมให้ตั้งอยู่ทั้งนั้น ถ้าไม่มีกรรมแล้วก็เป็นอยู่ไม่ได้ คำว่า ธรรมนี้อยู่ที่ไหน ละ? อยู่กลางกายมนุษย์ สะดือทะลุหลัง ขวาทะลุซ้าย ด้ายกลุ่ม ๒ เส้นขึงให้ตั้งตรงกลางเส้นด้ายที่พาดตัดกัน ที่เรียกว่ากลางกัณฑ์ คือถูกกลางดวงธรรมที่ทำให้เกิดเป็นกายต่างๆ ทั้ง ๑๘ กายนั้น ดวงนั้นแหละเรียกว่าดวงธรรม ธรรมดวงนั้นดับไป

กายต่างๆ นั้นก็ดับไปด้วย ดวงธรรมนั้นส่องใสสะอาดสะอาด กายต่างๆ นั้นก็รุ่งโรจน์โชติกา
การ ธรรมดวงนั้นชูบชีวิตเศร้าหมอง กายมนุษย์ก็ไม่ส่องใสหอมช่อ ไม่สวยงาม น่าเกลียดน่าชังไป
เพราะธรรมดวงนั้นสำคัญนัก ธรรมดวงนั้นเป็นชีวิตของมนุษย์ คือ ความเป็นอยู่ของมนุษย์
ความเห็น ความจำ ความคิด และความรู้ อยู่กลางดวงนั้น ออกจากกลางธรรมดวงนั้น
เป็นชีวิตธรรมสำคัญทีเดียว ดวงธรรมนั้นแหละ อยู่กลางกายของเราเหมือนกันทุกๆ
คนไป ที่เรียกว่าดวงธรรมเป็นอย่างนี้ รู้จักเสียที

ต่อไปนี้จะแสดงถึงกาย กายเป็นเกาะนั้นเป็นอย่างไร เป็นที่พึ่งนั้นเป็นอย่างไร
เกาะได้อย่างไรหรือ จึงได้ชื่อว่าเป็นเกาะเป็นที่พึ่ง พึ่งนึกถึงมนุษย์ที่เรื้อลุ่มจมลงใน
ท่ามกลางมหาสมุทร มนุษย์ก็ต้องว่ายน้ำช้ำ มนุษย์ปรารถนาเกาะให้มละ ว่ายน้ำ
ไปๆ ไปพบเกาะเข้าสักเกาะจะเป็นอย่างไร ก็ขึ้นอกขึ้นใจขึ้นเกาะนั้นโดยจับปล้น
ทีเดียว เพราะได้เกาะดีแล้ว ได้อาศัยแล้ว ไม่อย่างนั้นก็ต้องว่ายน้ำกระเดือกๆ อยู่ใน
น้ำ เหนื่อยแทบประดาตาย ขึ้นเกาะเสียได้ก็หมดเหนื่อยหมดยากลำบาก นั้นได้เกาะ
เป็นเรื่องได้เกาะในมหาสมุทร ก็อาศัยเกาะได้อย่างนั้น เกาะจึงเป็นคุณอย่างหนึ่ง

ก็เรื่องกายเป็นที่พึ่งเล่า ที่ตนเป็นที่พึ่งนั้น เป็นที่พึ่งอย่างไรกัน ถ้ามองเมื่อ
พบเกาะกลางสมุทรนั้นรู้สึกอย่างไร เมื่อพบเข้าแล้วก็ดีใจ จะได้พึ่งได้อาศัยเกาะนั้น
จะพึ่งจะอาศัยสิ่งอื่นได้จำต้องอาศัยต้องพึ่งเกาะนั้น เพราะมันยังพอมีผลไม้มันที่พอจะยัง
อึดภาพให้เป็นอยู่ได้ เกาะจึงเป็นที่พึ่งอย่างนั้น บัดนี้เราทำทั้งหลายก็ได้อาศัยกาย
มนุษย์ ก็พึ่งอาศัยกายมนุษย์นี้อยู่ เวลานี้อาศัยกายมนุษย์อยู่จริง ๆ พึ่งกายมนุษย์อยู่
จริง ๆ ถ้าว่าไม่อาศัยกายมนุษย์อยู่จริงละก็ ลองทิ้งดูสักทีซิ มนุษย์ก็ไม่มีไม่เห็น ที่
เรียกว่าตายนั้นแหละ เมื่อปรากฏอย่างนี้ กายของมนุษย์จึงเป็นเกาะจริง ๆ

ธรรมก็เป็นที่พึ่งเป็นเกาะ เป็นที่พึ่งเป็นเกาะอย่างไร ธรรมเป็นเกาะเป็นเพราะ
ถ้าไม่ได้ธรรมดวงนี้แล้ว กายมนุษย์จะได้อาศัยอะไร กายมนุษย์เมื่อไม่มีที่อาศัยที่เกาะ
กายมนุษย์ก็ต้องอาศัยสูญไป เพราะไม่มีที่อาศัยจะพึ่ง กายมนุษย์อาศัยดวงธรรมดวง
นั้น อยู่ในกลางดวงธรรมนั้น กายมนุษย์ได้อาศัยธรรมดวงนั้นเป็นที่เกาะ รวมความ
ว่ากายมนุษย์อาศัยดวงธรรมเป็นทั้งที่พึ่งและเป็นที่เกาะ ครั้นเข้าถึงกายมนุษย์ละเอียด
อีกชั้นหนึ่ง กายมนุษย์ละเอียดก็ต้องมีกายของตัวเองเป็นเกาะ มีกายของตัวเองเป็นที่
พึ่ง แล้วยังต้องอาศัยกายมนุษย์เป็นทางให้เกิดกายมนุษย์ละเอียดด้วย เพราะถ้าไม่มี
กายมนุษย์แล้ว กายมนุษย์ละเอียดก็เกิดไม่ได้ ครั้นเข้าถึงกายทิพย์ กายทิพย์นั้น
ก็ต้องมีดวงธรรมเป็นที่พึ่ง ที่เป็นเกาะของกายทิพย์ และก็จำเป็นต้องมีกายมนุษย์ละเอียด

เอียดเป็นที่ฟังเป็นที่เกาะของกายทิพย์อีกด้วย กายทั้งหลายเป็นที่ฟังเป็นที่เกาะเกี่ยวกันอย่างนี้ตื้อขึ้นไปตามลำดับ และแต่ละกายๆ ต่างก็มีดวงธรรมของตัว เป็นที่ฟังที่เกาะด้วยกันทั้งนั้น เป็นลำดับกันอย่างนี้

จะย้อนกลับกล่าวถึงกายมนุษย์ใหม่ กายมนุษย์เป็นที่เกาะเป็นที่ฟัง ดวงธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์เป็นที่เกาะที่ฟัง ทั้ง ๒ อย่างนี้ เวลาที่เราอาศัยอยู่กับกายมนุษย์ มีกายมนุษย์เป็นเกาะจริงๆ ที่ได้เกาะได้อาศัยอยู่โดยมีกายมนุษย์เป็นที่ฟังจริงๆ คนอื่นฟังไม่ได้ จะฟังคนอื่นฟังได้อย่างไร กายมนุษย์ก็ต้องฟังตัวของมันเอง จะฟังคนอื่นได้อย่างไร อาบน้ำ อูจาระ เหล่านี้ มันก็ต้องฟังตัวของมันทั้งนั้น จะฟังคนอื่นนั้นไม่ได้ ต้องฟังตัวเอง

ก็เมื่อกายมนุษย์มีกายของตัวเองเป็นที่ฟังอย่างนี้ แล้วธรรมละ ก็มีธรรมเป็นที่เกาะที่ฟังของกายมนุษย์อีกเหมือนกัน คือ ดวงธรรมดวงใสที่อยู่ที่ศูนย์ กลางกายนั้นแหละ เป็นเกาะเป็นที่ฟัง ไม่แต่เท่านั้น ดวงธรรมกลางกายมนุษย์นี้เอง ยังเป็นที่อาศัยเกิดของกายมนุษย์ละเอียด ต่อกไปอีกด้วย เพราะถ้าไม่มีดวงธรรมนั้นอยู่ก่อน กายมนุษย์ละเอียดก็อาศัยอยู่ไม่ได้ ที่กายมนุษย์ละเอียดอาศัยอยู่ได้มีธรรมดวงนั้น ธรรมดวงนั้นแหละเป็นที่อาศัยของตัวเอง กายมนุษย์ละเอียดนั้นก็เป็นตัวของตัวเอง เป็นที่อาศัยของตัวเอง

ธรรมดวงนั้นแหละเป็นที่ฟังสำคัญ เพราะได้มาด้วยบริสุทธิ์กาย วาจา ใจ ไม่มีพริฐเลย จึงเกิดธรรมดวงนั้น ถ้าธรรมดวงนั้นดับไป กายมนุษย์ละเอียด ก็หมดที่ฟัง กายทิพย์ กายทิพย์ละเอียด กายรูปพรหม กายรูปพรหมละเอียด และต่องๆ ขึ้นไป ต่างก็มีตัวของตัวเป็นเกาะเป็นที่ฟัง แล้วก็มีดวงธรรมเป็นเกาะเป็นที่ฟังดุจเดียวกันโดยลำดับไป ตั้งแต่กายมนุษย์ถึงกายอรุปรหมละเอียดรวม ๘ กายนี้อยู่ในกามภพ รูปภพ และอรุปรภพ เวียนว่ายตายเกิดไม่รู้จักจบจักสิ้น แต่เขาก็มีที่ฟังที่เกาะของเขาอย่างนั้นทั้งนั้น

แต่ว่าฟังโดยสมมติชั่วคราวหนึ่งไม่จริงจิงนัก เรียกว่าโลกีย์ ยังยกเยื้องแปรผันอยู่เอาจริงเอาจังไม่ได้ ที่จะเอาจริงเอาจังได้ ต้องเข้าไปถึงกายธรรม แต่กายธรรมต่างๆ อีก ๑๐ กายนั้น ต่างก็ต้องมีตัวเป็นที่ฟังที่เกาะ และต่างก็ต้องมีดวงธรรมของตนเป็นที่เกาะที่อาศัยด้วยกันทั้งสิ้น ขาดเสียที่ไม่ได้ จะฟังสิ่งอื่นๆ นั้นไม่ได้ เลอะเหลวทีเดียว จะมัววนบนานสานกล่าวฟังเจ้าฟังผีละเลอะเทอะ เพราะพวกหวังฟังเหล่านั้น ไม่ได้ยินได้ฟังธรรมของสัตบุรุษ ไม่ได้ศึกษาในธรรมของสัตบุรุษ ความ

คิดเห็นจึงพิรุณไปเสียแล้ว ไม่ได้ยินได้ฟังธรรมของพระพุทธเจ้า ไม่ได้ฝึกฝนใจในธรรมของพระพุทธเจ้า ความเห็นจึงเลอะเลือนไปเช่นนั้น ถ้าไม่เลอะเลือนจะต้องมี ๒ อย่างนี้เท่านั้น คือมี กาย กับ ธรรม เท่านั้น เพราะฉะนั้น จะต้องเรียนให้รู้จักกายตัวเสียก่อน กายสมมตินี้แหละ เป็นตัวสมมติ ๘ กายที่อยู่ในภพนั้นแหละ เรียกว่า **อตุตตสมมติ** เรียกว่า ตัวโดยสมมติทั้งนั้น ส่วนธรรมล่ะ คือธรรมที่ทำให้เป็นกายมนุษย์นะ ก็เรียกว่า ธรรมสมมติเหมือนกัน สมมติขึ้นชั่วคราวหนึ่ง ไม่ใช่ตัวดังที่พระพุทธองค์ทรงรับสั่งว่า **สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตาติ** ธรรมทั้งสิ้นไม่ใช่ตัว ตัวทั้งสิ้นไม่ใช่ธรรม ตัวก็เป็นตัว ธรรมก็เป็นธรรม คนละนัยแก่กัน ทั้ง ๑๘ กาย มีตัวกับมีธรรมก็ทำให้เป็นตัว แต่ตัวทั้งหลายเหล่านั้น ทั้ง ๘ กายในภพเป็น **อนิจจัง ทุกขัง อนตฺตา** หมดไม่เหลือเลย ทั้ง ๑๐ กายนอกภพเป็น **นิจฺฉัง สุขํ อตฺตา** ทั้งหมด ตรงกันข้ามอย่างนี้ **นิจฺฉัง สุขํ อตฺตา** เป็นของเที่ยงของจริงทั้งหมด แต่ว่าในภพแล้วเป็นของไม่เที่ยง ไม่จริงหมด รู้ให้ชัดเสียอย่างนี้ ที่เกิดมาในมนุษย์โลก เป็นภิกษุสามเณรก็เียนอกเียนใจสบาย ออกสบายใจ ไม่ถือเลอะเลือน ผิดๆ พลาดๆ ไป ให้รู้จักพระพุทธศาสนาอย่างนี้ รู้จักความเป็นจริงของทางมรรคผล ตามความเป็นจริงของกายที่เป็นของในภพนอกภพชัดอย่างนี้ จะได้ไม่มกมายในการหาเลี้ยงชีพหรือการเป็นอยู่ในหมู่มนุษย์ ไม่มีการสับสนอลหม่านกับใคร ให้แต่ความสุขกับตนและบุคคลเป็นเบื้องต้น

ที่ชี้แจงมานี้เป็นเรื่องตนของตนและธรรมที่ทำให้ตนเป็นของตน ทั้งเป็นเกาะทั้งเป็นที่พึ่ง ตามความในพระบาลีว่า **อตุตฺตาปิปา อตุตฺตสฺสณฺหา อนนฺถสฺสณฺหา ธมฺมปิปา ธมฺมสฺสฺสณฺหา อนนฺถสฺสณฺหา** ดังนี้ พอสมควรแก่เวลา ขอความสุขสวัสดิ์จงบังเกิดมีแต่ท่านทั้งหลาย บรรดาที่มาสโมสร ณ ที่นี้ทุกถ้วนหน้ากัน

(คัดจากหนังสือ นวกานุสรณ์ ปี ๒๔๙๘)

